

Van Foto naar Film

Programmatisch toetsen & Lerend kwalificeren

2025 (4e editie)

09:00

Inloop

09:30

Opening

09:45 - 10:30

 Keynote

Tamara van Schilt-Mol

*HAN University of Applied
Sciences*

Liesbeth-Baartman

Hogeschool Utrecht

Herijkte principes voor programmatisch toetsen

Hoewel programmatisch toetsen zijn oorsprong kent in het (para)medisch universitair onderwijs, wordt het concept in Nederland inmiddels al meerdere jaren toegepast in verschillende onderwijssectoren én in een veelheid aan onderwijsdomeinen. Opleidingen ontwerpen hun onderwijs aan de hand van de theoretische principes van programmatisch toetsen. Ervaringen van opleidingen en inzichten uit onderzoek zijn gebruikt om kritisch te kijken naar deze principes. Zijn de principes nog steeds actueel? Zijn de principes passend voor de Nederlandse context? En, komt de implementatie van de principes overeen met de bedoeling van de principes? Tijdens de keynote vertellen Tamara van Schilt-Mol en Liesbeth Baartman over de resultaten van deze kritische verkenning én presenteren zij de set herijkte principes voor programmatisch toetsen.

10:30 - 11:00

 Koffie & Thee

11:00 - 11:45

 Kennissessies - ronde 1

Wessel Peeters

Vernieuwonderwijs

Een introductie van data naar beslissen

Wat is programmatisch toetsen nu precies? En hoe zit het dan met lerend kwalificeren? Tijdens deze introductie gaan we naar de basis: we gaan in op concepten zoals wat toetsen is, welke functies toetsen heeft, wat het verschil is tussen beoordelen en beslissen en hoe je deze dingen terug kunt zien bij zowel programmatisch toetsen als lerend kwalificeren. Dit zowel vanuit de onderwijskundige theorie als praktische voorbeelden. Zo vormt deze keynote een fijne introductie voor als je als opleiding nog niet (zo lang) bezig bent met één van de concepten of verwante ontwikkelingen.

Nynke Bos

Hogeschool InHolland

Liever een mens of een machine? Over AI-feedback en het leerproces bij programmatisch toetsen

Wat gebeurt er met het leerproces als studenten feedback krijgen van een AI in plaats van van een docent? In deze sessie nemen we je mee in een lopend praktijkgericht onderzoek naar AI-gegenereerde narratieve feedback bij low-stakes meetmomenten in programmatisch toetsen. Studenten kunnen op elk moment feedback opvragen – just-in-time, zonder wachttijd én zonder persoonlijke kleur. Klinkt veelbelovend, maar is dat ook zo? We verkennen met elkaar wat deze vorm van feedback doet met motivatie, leerhouding en vertrouwen, en stellen kritische vragen over neutraliteit, herkenning en relatie. Tijdens de sessie delen we eerste inzichten en dilemma's, en gaan we graag in gesprek over de implicaties voor jouw praktijk

Koen en Luijns &
Brenda Kenter

Marnix Academie Utrecht

Ervaringen met programmatisch toetsen op een lerarenopleiding

Ons eerste cohort studenten is afgestudeerd in juli 2025 (Bachelor). Start je met programmatisch toetsen met een geheel cohort of een pilot? Hoe neem je alle betrokkenen mee, inclusief de examencommissie? Wat hebben studenten, docenten en praktijkopleiders nodig? Hoe richt je een digitaal portfolio in voor alle feedbackgevers?

We delen graag de keuzes die wij gemaakt hebben bij het invoeren van programmatisch toetsen. Hierbij gaan we in op geleerde lessen vanuit diverse betrokkenen en in het bijzonder de studenten. Inmiddels is ons eerste cohort voltijd studenten afgestudeerd

Coreline Haasakker-van Leeuwen, Brigit Kolen & Sjors van der Heiden

Fontys Hogeschool

Authenticiteit en AI: (her)ontwerp je onderwijs- en toetsprogramma

De opkomst van generatieve AI vraagt om een herziening van curriculumontwerp en het waarborgen van de authenticiteit van studentwerk. Plagiaatscanners zijn niet langer voldoende; validiteit en betrouwbaarheid van beoordelingen moeten op andere manieren worden beschermd. In plaats van achteraf controleren, pleiten we voor preventie tijdens het leerproces. Het pedagogisch-didactisch model voor fraudepreventie (Kolen & Haasakker-van Leeuwen, 2024) biedt een krachtig kader voor een 'AI-bestendig' curriculum. In deze workshop analyseer je jouw curriculum en toetsprogramma met behulp van dit model. Je vertrekt met een concreet plan om authenticiteit te verankeren in je onderwijs – ongeacht of studenten generatieve AI gebruiken of niet.

Maartje Damen

Vernieuwonderwijs

Saturatie, hoe bereik je dat?

Als opleider verzamel je veel informatie over studenten: observaties, feedback, opdrachten, beoordelingen. Op basis daarvan neem je belangrijke beslissingen over hun bekwaamheid. Tussentijds doe je bij een medium-stake, aan het einde van de high-stake. Zowel voor het leren als beslissen heb je waardevolle data nodig. Maar wanneer heb je genoeg gezien om tot een goed onderbouwd oordeel te komen? In deze workshop onderzoeken we wat betekenisvol beslissen inhoudt vanuit het perspectief van programmatisch toetsen of lerend kwalificeren. We bespreken recente inzichten, praktijkvoorbeelden en zoomen in op wat dit vraagt van de begeleiding van studenten – en de rol van de (praktijk)opleider hierin.

Claudia Goumans & Diego Li

ROC Nijmegen

Lerend kwalificeren, wat vraagt het? Een terugblik op jaar 1

Wil je binnen het mbo aan de slag met lerend kwalificeren? Dan vraagt dat om een zorgvuldige voorbereiding en doordachte onderwijsontwikkeling. Examenprocedures veranderen, docenten moeten worden geschoold en mogelijk is ook de examencommissie aan vernieuwing toe. Maar hoe krijg je de juiste mensen mee? En hoe pak je dat concreet aan? In deze workshop delen we onze ervaringen met het opzetten van lerend kwalificeren binnen ons onderwijs. We nemen je mee in de stappen die wij hebben gezet, hoe we de examinering hebben ingericht en wat onze eerste ervaringen zijn. We vertellen open en eerlijk over wat goed ging, welke obstakels we tegenkwamen én waar we de mist in gingen.

II:45 - II:55

 Wisselen

II:55 - 12:40

 Kennissessies - ronde 2

Petra van den Brom-Snijders, Suzanne de Lange, Arjen Heijboer

Hogeschool InHolland

Het eerste jaar programmatisch toetsen, wat hebben we geleerd?

De Inholland pabo heeft een nieuw curriculumontwerp gebouwd rondom acht beroepstaken waarbij het handelen in de praktijk centraal staat. Uitgangspunten zijn dat leervragen van studenten het leerproces sturen en toetsing onderdeel is van het leerproces. Een curriculum waarin programmatisch toetsen gekozen is als middel om te komen tot een robuuste beslissing over de leeruitkomsten. In deze sessie delen we wat wij als opleiding hebben geleerd in het eerste jaar van invoering en hoe is het ervaren door onze studenten en collega's.

Lotte van den Munckhof & Leon Anasagasti

Vernieuwonderwijs

Lesgeven bij programmatisch toetsen, hoe doe je dat?

Bij het werken vanuit programmatisch toetsen of lerend kwalificeren, gaat het vaak snel over de organisatie of het systeem. Maar: er wordt ook veel gevraagd van de didactiek. Het betekent niet dat je alles wat je deed niet meer kan, maar wel dat je bepaalde dingen anders zult willen doen. Denk hierbij aan de manier waarop je feedback geeft of studenten coacht. Hoe kan dit er in de praktijk uitzien? En hoe kun je hier praktisch zelf mee aan de slag? Tijdens deze sessie bieden we aan de hand van onderzoek en praktijkervaring voorbeelden en handvatten voor krachtige didactiek bij programmatisch toetsen en lerend kwalificeren.

Tim Gerbrands <i>Fontys Hogeschool</i>	Programmatisch toetsen vanuit borgend perspectief Wanneer onderwijs en toetsing nauw met elkaar verweven zijn, schieten klassieke borgingssystemen tekort. Het aandachtsgebied van de examencommissie verschuift richting onderwijsprocessen. Dit vraagt om een heldere positionering en herijking van het borgende instrumentarium. Hoe kun je programmatisch toetsen geborgd inrichten? En welke keuzes daarin hebben directe gevolgen voor het (leer)gedrag van studenten en beoordelaars? In deze sessie krijg je praktische handvatten voor de borging van programmatisch toetsen, verken je de veranderende rol van de EC en krijg je inzicht in hoe systeemkeuzes de praktijk beïnvloeden. Interessant voor iedereen die werkt aan of met programmatisch toetsen.
Jelle W. Meerstra Erasmus MC & UMCg	Hoe Programmatisch Toetsen het Leergedrag en Welzijn van Geneeskundestudenten beïnvloedt In september 2023 heeft het Erasmus MC een ingrijpende herziening van het mastercurriculum geneeskunde doorgevoerd. Programmatisch toetsen werd hierbij geïntroduceerd, met als doel meer aandacht te creëren voor het individuele leertraject en het welzijn van studenten. In zijn promotieonderzoek onderzoekt Jelle Meerstra in hoeverre deze ambities in de praktijk worden waargemaakt. Tijdens deze interactieve sessie deelt hij voorlopige bevindingen en verkent hij hoe theoretische concepten, ontwerpprincipes en gebruikerservaringen samenkomen binnen het vernieuwde curriculum. Een sessie voor wie nieuwsgierig is naar de impact van onderwijsvernieuwing, en hoe we samen de balans kunnen vinden tussen toetsing, leren en welzijn.
Jeroen van Gessel <i>Eduface</i> Roel Smabers en Robert Smeenck <i>Scorion</i>	Slimmer leren en beoordelen – met veilige AI in het digitale portfolio voor programmatisch toetsen Wat gebeurt er als je krachtige AI combineert met een digitaal portfolio dat speciaal is ontwikkeld voor programmatisch toetsen? In deze sessie laten Scorion en Eduface zien hoe AI niet alleen het leerproces kan verrijken, maar ook écht kan ondersteunen – voor studenten, begeleiders én besliscommissies. Samen werken Scorion en Eduface aan een veilige, lokaal gehoste AI-oplossing, waarin privacy en controle vooropstaan. Geen API waar alle opdrachten in verdwijnen, maar transparante technologie die past bij de eisen van het onderwijs.
Bas Agricola <i>Hogeschool Utrecht</i> Wessel Peeters <i>Vernieuwonderwijs</i>	Curriculumontwikkeling in beweging: Een digitale ontwerptool voor Programmatisch Toetsen Hoe maken opleidingen doordachte ontwerpkeuzes bij programmatisch toetsen? En hoe borg je dat keuzes passen bij jouw context én bijdragen aan studentgericht onderwijs? In deze interactieve sessie introduceren we een digitale ontwerptool die het lectoraat Beroepsonderwijs van de Hogeschool Utrecht dit najaar samen met Vernieuwonderwijs gaat ontwikkelen. De tool helpt opleidingen om hun keuzes visueel te maken, implicaties te overzien en de dialoog te voeren binnen teams. Tijdens deze workshop krijg je een eerste inblik in de beoogde werking van de tool én nodigen we je uit om met ons mee te denken: wat moet deze tool volgens jou kunnen om echt van waarde te zijn?
12:45 - 13:45 🍷 Lunch	
13:45 - 15:00 🙌 Workshops	
Tamara van Schilt-Mol <i>HAN University of Applied Sciences</i> Liesbeth-Baartman <i>Hogeschool Utrecht</i>	Aan de slag met de herijkte principes In 2020 verscheen de ‘<u>Ottawa consensus-statement</u>’. In dit artikel werden 12 theoretische principes gepresenteerd die de basis vormen voor het concept programmatisch toetsen. In 2025 is een project gestart om deze principes bij te stellen op basis van ervaringen uit de onderwijspraktijk en inzichten uit onderzoek. De bijgestelde principes worden gepresenteerd in de keynote. Tijdens de workshop gaan we in gesprek over deze principes en gaan we hiermee aan de slag. Daarbij zullen vragen centraal staan als: Zijn de herijkte principes herkenbaar en passend? En, wat betekenen de bijgestelde principes voor het (her)ontwerpen van programmatisch toetsen?

Michiel Lucassen

Vernieuwonderwijs

De visie als noodzakelijke basis

Een concept als programmatisch toetsen of lerend kwalificeren kan erg waardevol zijn, maar het vraagt net als iedere andere onderwijsontwikkeling om het maken van doordachte keuzes. Die keuzes beginnen bij de visie: hoe kijk je als team aan tegen onderwijs? En hoe dan meer specifiek tegen de toetsing? Hier als team samen stappen in zetten zorgt voor de noodzakelijk, gemeenschappelijke taal om vanuit een collectieve ambitie aan het toetsprogramma te verstevigen. Tijdens deze workshop krijg je voorbeelden en werkvormen om hier met je team mee aan de slag te gaan – en gaan we hier ook even mee oefenen! Uiteindelijk loop je de workshop uit met concrete handvatten en formats voor binnen je eigen opleiding.

Ilse Hofman

Hofman in Hofman
Onderwijsadvies en –
Innovatie

Judith Gulikers

Wageningen University
& Research

Lerend Kwalificeren en de praktijk van goed feedback geven

In deze combinatie van kennisdelings- en praktijkssessie nemen we je mee in de stand van zaken van praktijk en onderzoek met betrekking tot Lerend Kwalificeren in het mbo. Vervolgens gaan we in het praktische deel aan de slag met het belang van kwaliteit van feedback voor zowel de leer- als de beslisfunctie van lerend kwalificeren. Welke valkuilen komen we hier tegen? Hoe ontwerp je voor het gebruik van feedback? Hoe houd je het genereren en verzamelen van feedback werkbaar en ondersteun je feedbackgeletterdheid van studenten en docenten?

Chloë Bras

Niekie Spoorenberg

Universiteit van
Amsterdam

Van foto naar film: programmatisch toetsen helder in beeld

Programmatisch toetsen vraagt een verschuiving in denken en doen. Maar hoe laat je tijdens een visitatie zien dat jouw curriculum deze omslag (heeft) (ge-)maakt. Hoe maak je zichtbaar dat het geen theorie op papier is, maar een levende praktijk voor studenten en docenten? In deze sessie delen we onze ervaring met een recente visitatie en werken we aan het krachtig en overtuigend overbrengen van je curriculum. Een verhaal waaruit blijkt dat programmatisch toetsen niet zomaar een ontwerpkeuze is, maar een logische stap in de onderwijsvisie. Je wil laten zien hoe je van een verzameling losse elementen (de foto's) een samenhangende film maakt, die laat zien waarom je doet wat je doet en hoe het werkt in de praktijk.

We gaan samen aan de slag met:

- Praktische tips & tricks om je keuze in programmatisch toetsen helder en onderbouwd over te brengen.
- Voorbeelden om te laten zien hoe de assessment shift concreet is vertaald naar de praktijk.
- Handvatten om je toetsvisie te verbinden aan voorbeelden uit de dagelijkse realiteit.

Floor Wels

Robert Smeenk

Scorion

Bouw een solide programmatische toetsmethodiek – van idee tot implementatie

Hoe vertaal je een programmatisch toetscurriculum naar een concrete, toekomstbestendige toetsmethodiek? En hoe implementeer je dit? In deze interactieve workshop gaan onderwijskundigen van Scorion samen met jou aan de slag om precies dat te doen. Aan de hand van herkenbare praktijkvoorbeelden en geleerde lessen uit 15 jaar ervaring, ontdek je wat wél werkt – en wat juist niet.

Aan het eind van de sessie hopen we, dat op basis van de voorbeelden en de ontwerpprincipes, je handvaten hebt om ook jouw toetsmethodiek zo te ontwerpen en te implementeren dat deze klaar is voor de toekomst

15:00 - 15:30

 Pauze

15:30 - 16:15

 Keynote

Anne de la Croix

Amsterdam UMC en de
Vrije Universiteit

Zombies in onderwijsland

Kent u reflectieve zombies? Vast wel. Het zijn studenten die braaf een reflectieverslag hebben geschreven, alle reflectiestapjes hebben doorlopen, maar die niet écht hebben gereflecteerd. Al het menselijke van de student is onzichtbaar geworden, terwijl het doel van de reflectie juist was om diep en persoonlijk te leren van ervaringen. Naast reflectieve zombies zijn er ook empathische zombies, en professionele zombies.

In deze lezing analyseer ik zombiegedrag als onbedoelde bijwerking van ons onderwijs en bespreek ik hoe we dan wél onderwijs kunnen ontwerpen waarbij de student als mens zichtbaar mag zijn.

16:15 - 16:30

Afsluiting

16:30 - 17:00

 Borrel